

"KANSALLINEN RAKENNUSPOLIITTINEN OHJELMA"

SEURANTARYHMÄN 2. KOKOUS 4.12.2003

Paikka: Ympäristöministeriö, Kasarminkatu 25, kokoushuone Kuukkeli

Aika: 4. joulukuuta 2003, kello 09:00 – 11:10

Läsnä: kehittämisjohtaja *Helena Säteri*, puheenjohtaja
hallitusneuvos *Klaus Frösen*, varapuheenjohtaja
yliarkkitehti *Tuulikki Terho*, jäsen
johtaja *Vuokko Korpinen*, jäsen
kehittämisjohtaja *Markku Tahvanainen*, jäsen
rakennusneuvos *Matti Vatiilo*, jäsen
ylIASIAMIES *Gunnel Adlercreutz*, jäsen
kilpailuasiamies *Liisa Lundelin-Nuortio*, jäsen
rakennuttajainsinööri *Hannu Huhtala*, jäsen
toimitusjohtaja *Terho Salo*, jäsen
toimitusjohtaja *Tarja Takki*, jäsen
johtava lakimies *Helena Kinnunen*, jäsen
toimitusjohtaja *Juhani Reen*, jäsen (9:00-11:00)
hintapäällikkö *Merja Laitinen*, jäsen
toimitusjohtaja *Jyrki Keinänen*, jäsen
viraston päällikkö *Klaus Pelkonen*, jäsen
apulaispääsihteeri *Tuula Paalimäki*, jäsen
toimitusjohtaja *Timo Myllys*, jäsen (09:30-)
ylitarkastaja *Teppo Lehtinen*, sihteeri
johtaja *Ensio Hakkarainen*, sihteeri
professori *Ralf Lindberg*, asiantuntija
tutkimuspäällikkö *Pekka Pajakkala*, asiantuntija

Poissa: rakennusneuvos *Juhani Tervala*, varapuheenjohtaja
teollisuusneuvos *Seppo Ahvenainen*, jäsen
ylitarkastaja *Jorma Jantunen*, jäsen
toimitusjohtaja *Sisko Marjamaa*, jäsen
puheenjohtaja *Pekka Hynönen*, jäsen
yli-insinööri *Mikko Ojajärvi*, sihteeri
tutkimuspäällikkö *Rauno Sairinen*, asiantuntija

1. Kokouksen avaus

Seurantaryhmän puheenjohtaja, kehittämisjohtaja *Helena Säteri*, toivotti läsnäolijat tervetulleiksi ja avasi kansallisen rakennuspoliittisen ohjelman seurantaryhmän 2. kokouksen.

2. Esityslista

Hyväksyttiin kokouskutsun yhteydessä osallistujille lähetetty esityslista.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

4. Seurantaryhmän kokoonpanossa tapahtuneet muutokset

Puheenjohtaja ilmoitti seurantaryhmän kokoonpanossa tapahtuneet muutokset: Ympäristöministeriö on täydentänyt kansallisen rakennuspoliittisen ohjelman seurantaryhmää nimeämällä Valtion asuntorahaston tekemän esityksen perusteella hintapäällikkö *Merja Laitisen* seurantaryh-

21.1.2004

män jäseneksi. Ympäristöministeriö on lisäksi pyynnöstä vapauttanut johtavan rakennustarkastaja *Kaisa Nousiaisen* kansallisen rakennuspoliittisen ohjelman seurantaryhmän jäsenyydestä ja nimennyt Rakennustarkastus RTY ry:n tekemän esityksen perusteella seurantaryhmän jäseneksi viraston päällikkö *Klaus Pelkosen*.

5. Seurantaryhmän jaosten työn esittely

Puheenjohtaja kertoi, että edellisen kokouksen päätösten mukaisesti on jaostoiminta käynnistetty syksyllä laatujaoksen, kestävän rakentamisen jaoksen, kilpailukykyjaoksen, kaavoitusjaoksen sekä hallinto- ja koordinaatiojaoksen osalta. Jaokset ovat kokoontuneet syksyllä 2-3 kertaa.

Laatujaos

Puheenjohtaja aloitti jaosten toiminnan esittelyn laatujaoksen osalta. Laatujaoksen toiminnassa ensimmäisen toimintajaoksen pääpaino on ollut koulutusta ja tutkimusta koskeissa ohjelmalinjauksissa.

Laatujaos oli käsitellyt opetusministeriön koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2003-2008 –lausuntoluonnosta. Ympäristöministeriö oli antanut kehittämissuunnitelmasta lausunnon ottaen huomioon laatujaoksen kannanotot sekä VTT:llä teettämässään taustaselvityksessä esitetyt asiat. Puheenjohtaja kertoi, että alan osaamistarpeita koskevat tiedot ovat puutteelliset ja esitti, että osaamistarpeita tulisi kartoittaa esimerkiksi hyödyntämällä työnantajille tehtäviä kyselyitä (linjaus 1).

Toimitusjohtaja *Terho Salo* esitti, että koulutusasiaan liittyvät volyymikysymykset siirrettäisiin työjaokseen ja että osaamistarpeita koskeva selvitys voitaisiin tehdä laatujaoksessa. Esitystä kannatettiin. Professori *Ralf Lindberg* totesi keskustelun koulutusasioissa menneen rakennuspoliittisessa ohjelmassa oikeaan suuntaan ja että perusasioiden osaamisen korostaminen on äärimmäisen tärkeää.

Tutkimusta koskevaan linjaukseen (linjaus 2) liittyen rakennuspoliittisen ohjelman toimijat (Rakennusteollisuus RT, RAKLI, RIL, RTS) ja ympäristöministeriö olivat yhdessä Suomen Akatemian sekä TEKESin ja Teknillisen korkeakoulun edustajien kanssa valmistelleet 2003 osaltaan tutkimusohjelmaesityksen "ICT kone- ja rakennusteollisuudessa" Suomen Akatemialle. Suomen Akatemian hallitus päättää ohjelman käynnistämisestä lähitulevaisuudessa. Samoin tutkimusta koskevaan linjaukseen liittyen rakennuspoliittisen ohjelman toimijat sekä ympäristöministeriö olivat 2003 osallistuneet Teknologian tutkimuskeskus TEKESin, Suomen Akatemian ja Valtion teknillisen tutkimuskeskus VTT:n asettamaan rakennusyhteistyöryhmään, jonka tehtävänä oli selvittää rakennus- ja kiinteistöalan perustutkimustarpeet Suomessa sekä tehdä ehdotus kyseisten alojen perustutkimuksen laadun nostamiseksi tarvittavista keinoista ja rahoitusinstrumenteista vuoden 2003 loppuun mennessä. Ehdotus on valmistumassa ja julkistetaan vuonna 2004. Todettiin lisäksi, että kiinteistöalan tutkimusohjelma "KIITO" on käynnistynyt 2003.

Pätevyyksiä koskevaan linjaukseen (linjaus 3) liittyen laatujaos on kuullut FISEä ja RALAA. FISEn hallituksen puheenjohtaja professori *Ralf Lindberg* toi ongelmina esille pääsuunnittelijoiden pätevöittämisselvityksen, muiden toimintojen kuin suunnittelun henkilöpätevyydet sekä suunnittelijoiden pätevöittämiseen muodostuneen tavan hakea pätevyyksiä henkilöille suunnittelutoimistokohtaisesti. Toimitusjohtaja *Terho Salo* esitti, että henkilöpätevyydet tulisi liittää uusiin tutkimuksiin.

Standardisointityön keinoihin liittyvään linjaukseen (linjaus 4) liittyen laatujaos on kuullut kauppa- ja teollisuusministeriössä valmisteltavana olevan standardisointia koskevan lakiesityksen valmistelutilannetta. Linjaukseen palataan jaoksessa lain antamisen jälkeen. Vastuukysymysten (linjaus 5) käsittely aloitetaan jaoksessa vuonna 2004.

Laatufoorumin (linjaus 7) osalta valmistelu on ollut käynnissä. Valmistelussa määritetään ensin laatufoorumilla tavoiteltava lisäarvo ottaen huomioon kiinteistö- ja rakennusalaan jo olevat toiminnot. Puheenjohtaja kertoi, että ympäristöministeriön yksi lähtökohdista foorumin osalta on teknisen laadun kehittäminen. Kannatettiin jaoksen lähestymistapaa asiassa.

Kestävän rakentamisen jaos

Kestävän rakentamisen jaoksen puheenjohtaja apulaispääsihteeri *Tuula Paalimäki* esitteli kestävän rakentamisen jaoksen toimintaohjelman sekä toiminnan syksyllä 2003. Työ jaoksen osa-alueen lin-

jauksia koskevien prosessien ja hankkeiden kartoittamiseksi sekä mahdollisten kehityskatveiden ja -tarpeiden löytämiseksi on käynnissä (toimintalinjaukset 8, 9, 11, 12). Läpimenevinä kehityskatveina *Paalimäki* esitti käyttäjälähtöisyyden edistämisen, ympäristöosaamisen lisäämisen ja ympäristölaadun parantamisen olemassa olevassa rakennuskannassa. Turvallisuuden ja esteettömyyden lisäämistä koskevan toimintalinjauksen (linjaus 10) käsittely käynnistyy vuoden 2004, jolloin asiassa kuullaan STAKESia. Työkokonaisuus on laaja ja siinä joudutaan tekemään selkeitä rajoituksia.

Toimitusjohtaja *Terho Salo* toi esille kysymykset jätteen määrittelyn ja jäteveron tarkoituksenmukaisuudesta käyttäen esimerkkeinä sivukiveä ja teräsbetonia; rakennusjätteen määrittelyä tulisi järkevöittää siten, että se koskisi todellista jätettä. Toisaalta rakennusjätteiden kierrätystä voitaisiin tehostaa kaatopaikkamaksujen lisäksi tukemalla kierrätystä.

Keskusteltiin lisäksi maankäytön ja sen suunnittelun keskeisestä roolista kestävän kehityksen mukaisessa rakentamisessa, edistymisestä pientalojen energiakulutuksessa parin viime vuoden aikana sekä elinkaaritekniikasta ja sisäilmasta hyvinvointitekijänä.

Puheenjohtaja informoi kestävän jaoksen toimintaan liittyen, että hallitus valmistelee puunkäytön edistämishjelmaa. Talonrakentamisessa tämä kohdistuu erityisesti hallitusohjelmassa esitettyyn pientalorakentamiseen. Seurantaryhmän jäsen hintapäällikkö *Merja Laitinen* toimii ohjelmassa sihteerinä. Seurantaryhmää informoidaan hankkeen etenemisestä, kun saadaan tarkempia tietoja. Puheenjohtaja ehdotti Metsäteollisuus ry:n asiantuntijan kutsumista rakennuspoliittisen ohjelman toteutukseen. Esitystä vastustettiin. Keskusteluissa tuli esille ohjelman luonne, puun käytön edistäminen välillisesti maankäyttöä koskevien ratkaisujen kautta (ympäristöministeriön tukemat TII-MA¹ sekä moderni puukaupunkihankkeet), puurakentamisesta tehdyt laajat rakentamista koskeneet selvitykset viimeisen kymmenen vuoden aikana sekä puurakenteiden rakenneteknisen tietämyksen kehittäminen sekä rakenneratkaisujen kehittäminen.

Kilpailukykyjaos

Kilpailukykyjaoksen puheenjohtaja toimitusjohtaja *Juhani Reen* esitteli kilpailukykyjaoksen toiminnan. *Reen* kertoi, että kiinteistö- ja rakennusklusteri on suurin klusterityyppi niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa. Klusterissa on pisimmät arvoverkon ketjut ja kilpailu käydään lopputuotteen ominaisuuksilla. Kilpailukyvyyn avainasiana on osaaminen. Kansallisena erityisvahvuutena Suomella on yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyö. Jaoksen työskentely on jäsennelty ohjelman toimintalinjausten perusteella kilpailun edistämiseen ja kehittämiseen (linjaus 13), uusiin yhteistyömuotoihin (linjaus 14), kiinteistömarkkinoiden tehostamiseen (linjaus 15), tiedonhallintaan (linjaus 16), alan suhdannekestävyyteen (linjaus 17) sekä kansainvälistymiseen ja vientiin (linjaus 18). Työ on edennyt taustaselvityksistä asiakohtaisempaan keskusteluun tavoitteena fokusoida jatkossa jokaisesta osiosta ainakin yksi keskeinen asia.

Kaavoitusjaos

Kaavoitusjaoksen puheenjohtaja rakennusneuvos *Matti Vatalo* esitteli kaavoitusjaoksen toiminnan (linjaus 21). *Vatalo* esitteli jaoksen toiminnassa esiintulleet sujuvan kaavoituksen tekijät. Tekijät ennen kaavahanketta ovat: kunta tietää mitä tahtoo, kunnalla on riittävä maa- ja kaavavaranto sekä maapolitiikan välineet hallinnassa, riittävä luottamus toimijoiden kesken. Tekijät kaavoitusprosessin aikana ovat: kaavoittajalla ja siihen vaikuttavilla muilla toimijoilla prosessin hallinta kunnossa, ongelmanratkaisulähtöiset vuorovaikutusmenettelyt, kaavoitusresurssit oikeassa suhteessa tarpeisiin, toimiva yhteistyö kunnan sisällä, toimiva yhteistyö sektoriviranomaisten kanssa, hankekaavoissa toimiva yhteistyö kaavan toteuttajan kanssa. Tekijät kaavoitusprosessin jälkeen ovat: toimiva yhteistyö kunnan sisällä, ripeä muutoksenhakuprosessi valitustilanteissa, kaavojen ajantasaisuudesta huolehtiminen. Jaoksessa on lisäksi käyty läpi käynnissä olevia selvitystöitä mm. MRL seurannan, kaavavalitusten selvitystyön sekä prosessien kehittämishankkeiden osalta.

Toimitusjohtaja *Terho Salo* toivoi, että jaostyöskentelyn näkökulma on kaavoitukseen on perinteistä kuntalähtöisyyttä laajempi. *Vatalo* kertoi, että erilaiset yhteistyörakenteet sisältyvät työhön. Apulaispääsihteerin *Tuula Paalimäki* kysyi riittävätkö osaaminen ja resurssit kaavojen ylläpidossa sekä kaavoitusjaoksen työn suhdetta kestävään rakentamiseen. *Vatalo* totesi, että asiaa ei olla vielä käsitelty. Resurssien kannalta ongelmana on kaavoittajien ikärakenne – resurssiongelma on pahene-
massa.

¹ Tiivis ja matala -hanke

Hallinto- ja koordinaatiojaos

Hallinto- ja koordinaatiojaoksen puheenjohtaja hallitusneuvos *Klaus Frösén* kertoi lyhyesti jaoksen toiminnasta ja roolista. Jaoksen työskentelyn perusteella on laadittu seurantaryhmälle ehdotus työsuunnitelmaksi vuodelle 2004.

6. Infrafoorumin toiminta

Todettiin, että infrafoorumin esittelyä ei voida suunnitellusti toteuttaa rakennusneuvos *Juhani Tervalan* ollessa estynyt. Päätettiin, että Infrafoorumin toiminnasta lähetetään erikseen tietoa seurantaryhmälle.

7. Asuntopoliittinen strategia

Kehittämiskojohtaja *Markku Tahvanainen* kertoi asuntopoliittisen strategian valmistelusta. Valmistelutyöstä on kaksi kokousta jäljellä ja työ valmistunee ennen joulua. Hallitus käsittelee strategian ilmeisesti joulun jälkeen. Hyväksyminen edellyttää yksimielisyyttä. Esillä ovat olleet mm. korkotukiasiat, kysymys yleishyödyllisistä rakentajista, valtion luottotappioiden vähentäminen, kasvavat alueet, Helsingin alueen erityiskysymykset sekä infra-avustukset.

8. Rakennuspoliittisen ohjelman vaikuttavuusmittarit –hanke

Kuultiin tutkimuspäällikkö *Pekka Pajakkalan* esitys VTT vaikuttavuusmittarit hankkeen tilanteesta. Hanke on edennyt jaostyöskentelyn rinnalla ja sen ensimmäinen vaihe päättyy tammi-helmikuussa 2004. Puheenjohtaja totesi, että työssä on syytä kohdentaa mittareiden valintaa oleellisiin, kaikkia esitettyjen mittareiden käyttöä ei voida toteuttaa. Työ jatkuu jaoksissa.

9. Toimintasuunnitelma vuodelle 2004

Hallitusneuvos *Klaus Frösén* esitteli ehdotuksen vuoden 2004 työsuunnitelmaksi. Työsuunnitelma hyväksyttiin. Sovittiin lisäksi, että jaokset kokoontuvat 2-3 kertaa ennen seuraavaa kokousta ja että työjaoksen toiminnan valmistelu aloitetaan. Toimintalinjausten 19 ja 20 teknisten asioiden käsittely aloitetaan laatujaoksessa asuntopoliittisen ohjelman jälkeen. Seurantaryhmä antaa valtioneuvostolle väliraportin marraskuussa 2004.

10. Seuraava kokous

Sovittiin, että seuraava kokous järjestetään 5. toukokuuta 2004 alkaen kello 9.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 11:10.

Helena Säteri,
seurantaryhmän puheenjohtaja

Teppo Lehtinen,
seurantaryhmän sihteeri

Liitteet:

Liite 1: Ehdotus seurantaryhmän työsuunnitelmaksi vuodelle 2004

Jakelu:

Ympäristöministeri	<i>Jan-Erik Enestam</i>
Kansliapäällikkö	<i>Sirkka Hautojärvi</i>
Hallinnollinen ylijohdaja	<i>Kari Kourilehto</i>
Ylijohdaja	<i>Jouni J. Särkijärvi</i>

Rakennuspoliittisen ohjelman seurantaryhmä
Valtion hankerekisteri, asia YM010:00/2003

KANSALLINEN RAKENNUSPOLIITTINEN OHJELMA

Seurantaryhmän työsuunnitelma vuodelle 2004

1. Työjaos aloittaa toimintansa vuoden 2004 alussa. Se käsittelee periaatepäätöksen linjauksista kohtaa 6, joka koskee käytännön menettelytapoja ulkomaisen työvoiman suhteen. Jaos käsittelee myös linjausten kohtaan 1 sisältyviä koulutustarpeen määrällisiä kysymyksiä ja niiden alueittaista arviointi elinkeinoelämän ja julkisen sektorin yhteistyönä sekä yritysten osallistumista koulutuksen järjestämiseen, sisällön suunnitteluun ja koulutukseen sisältyvän harjoittelun järjestämiseen.
2. Seurataan Infrafoorumin toimintaa. Infrajaoksen aloittamisesta päätetään tarvittaessa myöhemmin.
3. Laatujaoksessa otetaan käsittelyyn asuntopoliittisen strategian tultua hyväksytyksi linjausten kohdat 19 ja 20, jotka koskevat asuntojen rakentamista asukkaan ehdoin.
4. Laaditaan kevään 2004 kuluessa tiedotussuunnitelma.
5. Vuoden 2004 loppupuolella seurantaryhmä jättää valtioneuvostolle väliraportin. Tässä tarkoituksessa jaokset käyvät kevään 2004 aikana läpi kaikki linjaukset. Läpikäynnissä selvitetään mihin toimenpiteisiin eri hallinnonaloilla ja tasoilla sekä elinkeinoelämässä on ryhdytty linjausten mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Jaokset ottavat kantaa toteutuneiden ja käynnissä olevien hankkeiden riittävyyteen. Jaokset voivat tehdä ehdotuksen uusiksi toimenpiteiksi ja ottaa kantaa niiden kiireellisyysjärjestykseen. Jaokset tekevät ehdotuksensa seurantaryhmälle tai kiireellisessä tapauksessa suoraan ympäristöministeriölle. Rakennuspoliittisen ohjelman koordinointiin liittyen ympäristöministeriö kiinnittää seurannan perusteella muiden ministeriöiden, aluehallintoviranomaisten ja Suomen Kuntaliiton huomiota tarvittaviin toimenpiteisiin ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi ja neuvottelee elinkeinoelämän kanssa tälle kuuluvista toimenpiteistä.
6. Ympäristöministeriö laatii omaa hallinnonalaansa koskevan toimenpideohjelman vuoden 2004 alussa. Ympäristöministeriö pyytää muilta ministeriöiltä näiden hallinnonalojen toimenpideohjelmat vuoden 2004 alkupuoliskolla ja neuvottelee elinkeinoelämän eri tahojen kanssa näiden toimenpideohjelmista. Nämä ohjelmat saatetaan tiedoksi ja arvioitavaksi seurantaryhmälle.
7. Seurantaryhmä kokoontuu toukokuussa käsittelemään jaosten raportteja.
8. Jaokset jatkavat läpikäyntiä syksyn ajan ja raportoivat seurantaryhmälle vielä marraskuussa.
9. Koordinointijaos valmistelee touko-elokuussa raporttiluonnoksen, jota käsitellään seurantaryhmässä syyskuussa.
10. Seurantaryhmä kokoontuu marraskuussa. Väliraportti tarkistetaan jaosten viimeisten raporttien mukaisesti. Seurantaryhmä hyväksyy valtioneuvostolle annettavan väliraportin ja tekee ehdotuksen jatkotyöstä.